Biuletyn Polonistyczny

04.01.2020
Literaturoznawstwo

Przestrzeń „Oziminy” Wacława Berenta

Autor/Redaktor: Aleksandra Wójtowicz
Wydawnictwo:: Wydawnictwo Instytutu Badań Literackich PAN
ISBN: 978-83-66076-76-1

Tytułowa przestrzeń *Oziminy* w książce odnosi się do trzech sposobów rozumienia spacjalności: warszawskiego kontekstu przestrzennego z czasów powieści, przestrzeni wykreowanej w dziele oraz przestrzeni kompozycji. Autorka dostrzega w schemacie powieści elementy założeń gatunkowych utworu muzycznego i wskazuje na znaczenie ewolucji tekstu publikowanego w kolejnych edycjach. Proponowane przez nią podejście opiera się na korzystaniu zarówno z tradycyjnych ujęć, jak i nowych propozycji badawczych, a także na połączeniu warsztatu edytora naukowego z pracami interpretatora.

Z recenzji prof. dr hab. Marii Olszewskiej:

„Aleksandra Wójtowicz podjęła się rzeczy ważnej i jednocześnie trudnej. Podstawą do analizy uczyniła powieść Wacława Berenta *Ozimina*. Nie oznacza to jednak, że swe rozważania zawęziła tyko do jednego tekstu pisarza. […] Wójtowicz wykorzystała nie tylko dobrą znajomość wszystkich powieści pisarza, ale także jego esejów, listów, mów, wstępów i przekładów jego autorstwa. Różne utwory Berenta przywoływane są ze względu na podejmowane zagadnienia. Autorka zwróciła uwagę także na fragmenty rękopisu *Próchna* i cyklu *Róże*. Interesował ją bowiem warsztat pisarza oraz znaczenie fizycznego kształtu jego dzieł. Praca nie ma więc charakteru przyczynkarskiego, tylko zbliża się do ujęć syntetycznych. Wnioski na temat zamysłu i strategii narracyjnych dotyczą właściwie całej twórczości Berenta, umieszczonej w szerszym kontekście modernizmu polskiego.[…]

Takie rzetelne, wiarygodne i syntetyczne opracowanie *Oziminy* wydaje się niezbędne w pracy dydaktycznej”.

Z recenzji dr hab. Hanny Ratusznej, prof. UMK:

„Twórczość autora *Oziminy* zajmuje ważne miejsce w dyskursie historycznoliterackim, jest źródłem wiedzy o technikach narracyjnych, horyzontach rozwoju „nowoczesnej literatury”. Analiza przestrzeni w powieści Berenta, próba

ponownego odczytania utworu jest więc ważnym wyzwaniem badawczym. […] Autorka zastanawia się nad przyszłością badań humanistycznych (m.in. nad znaczeniem metod połączenia edytorstwa naukowego, geokrytyki i badań filologicznych). Słusznie wskazuje na znaczącą rolę interdyscyplinarnych badań literaturoznawczych oraz potrzebę redefiniowania istniejących rozpoznań. Praca jest interesującym przykładem realizacji przyjętych założeń, wykorzystania metod różnych dyscyplin naukowych. [….]

Zawarte w pracy rozstrzygnięcia stanowią cenny wkład w badania nad twórczością Berenta, są także ważne dla badań edytorskich i tekstologicznych”.

Aleksandra Wójtowicz – doktor nauk humanistycznych, pracuje w Instytucie Badań Literackich PAN. Autorka książek: *Metamorfozy Pałacu Staszica* (2017), *Literaturoznawstwo architektoniczne. Wstępne rozpoznania* (2019), współautorka książki *Miejsca trudne – transdyscyplinarny model badań. O przestrzeni placu Piłsudskiego i placu Defilad* (2019), przygotowanej pod jej kierunkiem naukowym. Redaktorka i współredaktorka naukowa siedmiu tomów zbiorowych oraz autorka około trzydziestu rozdziałów i artykułów. Zaproponowała pojęcie heterotopii afektywnej, poszerzającej typologię Foucaulta, oraz ścieżkę literaturoznawstwa architektonicznego, realizującego założenia humanistyki zaangażowanej.

Projekt okładki i stron tytułowych: Magdalena Błażków

Na okładce wykorzystano grafikę autorstwa Mariana Wawrzenieckiego, stanowiącą przerywnik przygotowany do pierwszego wydania *Próchna* Wacława Berenta z 1903 roku

---

Wydanie publikacji naukowej finansowane w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju i Humanistyki” w latach 2016 – 2019, grant Literaturoznawstwo architektoniczne (The Architectural Literary Studies), IBL PAN, kierownik dr Aleksandra Wójtowicz, nr 0176/NPRH4/H2a/83/2016.

Spis treści

W załączniku

Strony: 422
Do pobrania:

- WPROWADZENIE_WÓJTOWICZ_PRZESTRZEŃ_OZIMINY.pdf
- PRZESTRZEN_OZIM__spis_treści_1.pdf

Linki:

- https://biuletynpolonistyczny.pl/pl/dissertations/przestrzen-w-oziminie-przestrzen-oziminy-waclawa-berenta,19730/details

Słowa kluczowe: Ozimina, literaturoznawstwo architektoniczne, Berent Wacław, Trzecia przestrzeń, muzyczność literatury, dynamika tekstu, geokrytyka